

Työsuojelua oppimassa

1970-luvun työsuojelu-uudistus aiheutti valtavan koulutusbuumin. Turvallisuuskulttuuri oli ollut kehittymätöntä eikä työturvallisuusopetukseen ollut panostettu kunnolla missään koulutuksessa. Työsuojeluosaamista tarvittiin sekä työpaikoilla että työsuojeluhallinnossa, ja tarpeeseen vastattiin sekä työnantajien että palkansaajien koulutusorganisaatioissa. Työmarkkinajärjestöjen yhteistä koulutusta varten perustettiin Työturvallisuuskeskus. Uudistuvan työsuojeluhallinnon henkilöstö moninkertaistui lyhyessä ajassa, ja uusien työsuojelutarkastajien koulutukseen panostettiin.

Olin valmistunut Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1973, ja aloitin työsuojelu-urani STM:n Työsuojeluosastolla tilapäisenä tarkastajana. Sittemmin syksyllä 1973 sain nimityksen virkaan uuteen virastoon Työsuojeluhallitukseen Tampereelle ja pari vuotta myöhemmin palasin takaisin Helsinkiin Uudenmaan työsuojelupiiriin. Tulin siis "kenttätöyöhön" keskushallinnon kautta, mikä antoi aloittelevalle tarkastajalle ehkä epätavallisen näkökulman.

Työsuojelupiirissä sain yhdeksi vastuutoimialoistani graafisen teollisuuden, joka oli minulle outo ala. En ollut koskaan edes käynyt kirjapainossa. Työsuojelutarkastaja on tietysti ensisijaisesti työsuojelun asiantuntija eikä häneltä voida edellyttää kunkin toimialan syvällistä tuntemusta, mutta alan tuotantomenetelmistä, konekannasta, terminologiasta ym. on oltava perustiedot. Eri toimialojen työpaikkoja tarkastettaessa piti siis koko ajan oppia uutta ja pitää tietonsa ajan tasalla. Se olikin yksi työsuojelutarkastajan ammatin kiehtovimpia puolia. Vain harvassa ammatissa voi tutustua tuhansiin erilaisiin työpaikkoihin kymmenillä toimialoilla.

Ennen pitkää päädyin ensimmäiselle graafisen alan tarkastukselleni erääseen helsinkiläiseen keskisuureen kirjapainoon, joka sijaitsi vanhahkossa teollisuuskiinteistössä. Tarkastus alkoi tavanomaisella alkukokouksella, jossa käytiin lävitse työpaikan perustiedot ja tutustuttiin työsuojeluhenkilöstöön. Työpaikan työsuojelupäällikkö oli yhtiön keskijohdosta, yöntekijöiden työsuojeluvaltuutettu oli painokoneen hoitaja ja toimihenkilöiden työsuojeluvaltuutettu oli latomon työnjohtaja. Paikalle oli myös kutsuttu työterveyshoitaja. Ennen työpaikkakierrokselle lähtöä työsuojelupäällikkö sanoi, että häntä hermostuttaa kovasti, koska hän on ensimmäistä kertaa mukana tällaisessa tilanteessa. Hän lisäsi, ettei hän tiedä työsuojelusta juuri mitään, mutta toimitusjohtaja oli vain nimennyt hänet toimimaan työsuojelupäällikkönä. Minä totesin siihen: "Ei se mitään. Minä olen puolestani ensimmäistä kertaa kirjapainossa. Minä tunnen työsuojelua ja sinä tunnet kirjapainoalaa. Edetään yhdessä oppimalla, ja katsotaan, mitä tulee". Kireähkö tunnelma keveni huomattavasti.

Työpaikkakierroksen jälkeen loppupalaverissa todettiin esille tulleet havainnot ja puuttumista kaipaavat ongelmat, joita oli aika paljon. Lupasin lähettää tarkastuskertomuksen parin viikon kuluessa. Ennen poistumistani sanoin: "Käykää vielä porukalla lävitse keskeiset ongelmanne ja päättäkää yhdessä, mistä päästä lähdette liikkeelle. Minä tai joku kollegoistani tulee vuoden tai kahden sisällä käymään ja katsomaan, miten olette edenneet". Suosittelin lisäksi, että työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutettu hakeutuisivat työsuojelukurssille. Työturvallisuuskeskuksella oli pian alkamassa graafisen alan työsuojelun peruskurssi, jonne ehtisi vielä ilmoittautua.

Seuraavina vuosina minä jatkoin työtäni sekä graafisella että monella muulla alalla, mutta kyseiseen kirjapainoon en enää koskaan palannut. Kollegani, jolle työpaikan tarkastusvastuu siirtyi, kertoi joskus, että asiat etenivät pikku hiljaa ihan hyvään suuntaan ja että asenteet työsuojeluun olivat ainakin kohdallaan. Tapasin tämän työpaikan työsuojelupäällikön ja -valtuutetun seuraavan kerran istumassa rinnakkain työsuojelukurssilla, jossa minä olin yksi luennoitsijoista. Sittemmin kohtasin heitä aina

silloin tällöin jatkokurssilla, työsuojelun ajankohtaispäivillä, Työterveyspäivillä ym. Silloin tällöin jompikumpi soitteli ja kyseli neuvoa lain tai jonkin määräyksen tulkinnasta. Neuvoin parhaani mukaan.

Paljon myöhemmin ollessani jo eläkkeellä, olin kerran kauppareissullani palaamassa kaupan parkkipaikalle autolleni, kun kuulin takaani tutun äänen: "Onkos se turvainsinööri itse? Mitä sinulle kuuluu?". Siinä seiso i tämä tuttu työsuojelupäällikkö, joka myös oli jo jäänyt eläkkeelle. Yhdessä muistelimme, miten työsuojelutyötä aloittelimme neljännesvuosisataa aikaisemmin. Silloinen työsuojeluvaltuutettu oli edennyt ensin työnjohtajaksi ja vanhan työsuojelupäällikön eläköityessä hänestä oli tehty uusi työsuojelupäällikkö. Hän kun oli kaikki mahdolliset kurssit käyneenä talon paras työsuojelun osaaja. Kirjapaino oli muuttanut uusiin ajanmukaisiin tiloihin, konekanta oli kokonaan uusittu ja uudet tuotantomenetelmät olivat korvanneet vanhat. Tulevaisuuden näkymät olivat lupaavat. Viisaasti olivat aikanaan osanneet valita työpaikan työsuojeluhenkilöt.

Tarinan kertoi,

Lauri Gröndahl

Ylitarkastaja (eläkkeellä)

Uudenmaan työsuojelupiiri